

Sygn. akt III AUa 565/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2014 r. w Szczecinie

sprawy R. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o emeryturę

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 kwietnia 2013 r. sygn. akt IV U 779/13

oddala apelację.

SSA Romana Mrotek SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską

Sygn. akt III A Ua 565/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z dnia 12 lutego 2013 r. odmówił ubezpieczonemu R. O. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2009 r. nr 153, póź. 1227 ze zm.), ponieważ ubezpieczony nie udowodnił wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał w decyzji, że uwzględnił okres pracy w szczególnych warunkach od 1 lipca 1986 r. do 31 grudnia 1998 r. tj. 12 lat, 4 miesiące i 3 dni a na pozostałe okresy ubezpieczony nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych przez zakład pracy.

Ubezpieczony, odwołując się od decyzji, wniósł o uwzględnienie okresu zatrudnienia od 1 września 1971 r. do 30 listopada 1982 r. jako okresu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał,

że w okresie od 1 września 1971 r. do 30 listopada 1982 r. był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. na stanowisku mechanika

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2013r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony R. O. dnia 8 stycznia 2013 r. zgłosił wniosek o emeryturę. Wiek 60 lat ukończył w dniu (...). Udowodnił przed organem rentowym, że do dnia 31.12.1998 r. posiada okres składkowy i nieskładkowy w rozmiarze, co najmniej 25 lat. Organ rentowy uznał za udowodniony okres pracy w szczególnych warunkach wynoszący 12 lat, 4 miesiące i 3 dni.

W okresie od 1 września 1971 r. do 30 listopada 1982 r. ubezpieczony był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S.. W okresie tym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako mechanik maszyn rolniczych. Do zakresu obowiązków ubezpieczonego należało naprawianie sprzętu rolniczego, które to naprawy wykonywane były zarówno na hali jak i na świeżym powietrzu. Ponadto ubezpieczony wykonywał naprawy spawalnicze i malarskie. Prace w kanale wykonywał ubezpieczony tylko poza halą. Ponadto ubezpieczony wykonywał prace kowalskie w kuźni. Ponadto do zakresu obowiązków ubezpieczonego należało usuwanie awarii w elewatorach zbożowych oraz naprawa pomp wtryskowych.

W okresie od 3 grudnia 1982 r. do chwili obecnej ubezpieczony wykonuje pracę w (...) Szpitalu w K. na stanowisku kierowca/mechanik samochodowy. Ww. pracę wykonuje stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

2. (65) Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

3. Przy ustalaniu podstawy obliczenia emerytury ubezpieczonego, który złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa, składki na ubezpieczenie emerytalne, zaewidencjonowane na jego koncie w Zakładzie, zwiększa się przez pomnożenie wskaźnikiem korygującym 19, 52/12, 22, stanowiącym stosunek pełnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne do wysokości zaewidencjonowanej na koncie ubezpieczonego w Zakładzie.

W przypadku ubezpieczonego R. O. (ur. (...)) jako niesporne Sąd Okręgowy uznał osiągnięcie wieku emerytalnego 60 lat - po 31.12.2008 r., posiadanie okresu składkowego i nieskładkowego, co najmniej 25 lat oraz to, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego w OFE i nie rozwiązał stosunku pracy.

Organ rentowy wskazał w decyzji, że uwzględnił okres pracy w szczególnych warunkach od 1 lipca 1986 r. do 31 grudnia 1998 r. tj. 12 lat, 4 miesiące i 3 dni.

Ubezpieczony, odwołując się od decyzji, wniósł o uwzględnienie okresu zatrudnienia od 1 września 1971 r. do 30 listopada 1982 r., jako okresu pracy w szczególnych warunkach.

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Okręgowy uznał, że uwzględnieniu jako okresy pracy w szczególnych warunkach winien podlegać okres od 1 lipca 1986 r. do 31 grudnia 1998 r. tj. 12 lat, 4 miesiące i 3 dni.

Ubezpieczony winien był wykazać przed Sądem, iż w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2009 r. nr 153, póź. 1227 ze zm.) posiadał okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z dnia 18 lutego 1983 r.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego z akt osobowych ubezpieczonego i zeznań świadków wynika, że w okresie od 1 września 1971r. do 30 listopada 1982r. ubezpieczony był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. na stanowisku mechanika maszyn rolniczych. Charakter pracy ubezpieczonego w złożonych przed Sądem zeznaniach opisali świadkowie: M. L. (1), M. L. (2), M. U.. Z zeznań świadków wynika, iż ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. wykonywał nie tylko czynności polegające na naprawie maszyn rolniczych, ale również szereg innych czynności, które były mu powierzane zgodnie z zapotrzebowaniem w zakładzie pracy. Dodatkowymi czynnościami powierzonymi ubezpieczonemu były naprawy spawalnicze i malarskie, prace kowalskie w kuźni, usuwanie awarii w elewatorach zbożowych oraz naprawa pomp wtryskowych.

Pomimo zasady swobodnej oceny dowodów, Sąd Okręgowy wskazał, że w pierwszej kolejności winien się kierować treścią dokumentów dotyczących przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego, a dopiero w dalszej kolejności opierać rozstrzygnięcie na innych zgromadzonych w sprawie dowodach w tym przede wszystkim dowodach osobowych czyli przesłuchaniu świadków. Nie jest natomiast dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków.

Sąd I instancji podkreślił, że prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione, a temu służą dokumenty. Dlatego, w tej kategorii spraw podkreśla się, że już tylko zeznania świadków, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Nie jest dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwnie. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 września 2012 r., III AUa 374/12 - LEX nr 1223476).

Z tych względów Sąd uznał, iż zgromadzone w sprawie dokumenty uznać należy za wiarygodne. Dokumenty dotyczące zatrudnienia ubezpieczonego nie wskazują, aby praca wykonywana przez ubezpieczonego była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach. Ocenę taką uzasadniają zdaniem Sądu również zeznania świadków, którzy potwierdzili, iż ubezpieczony wykonując pracę mechanika w pełnym wymiarze czasu pracy, w rzeczywistości w tym samym okresie wykonywał czynności których charakter uzasadniałby uznanie ich za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach (praca wykonywana przy naprawie maszyn w kanałach na zewnątrz warsztatu, spawanie), jak również czynności, których nie można zaliczyć do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych (naprawy awarii w elewatorach zbożowych, naprawa maszyn w hali nie wykonywana w kanałach remontowych).

W wyroku z dnia 4 czerwca 2008 r. II UK 306/07 (LEX nr 494129) Sąd Najwyższy stwierdził, że:

1. Z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy (art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

2. Nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych, jakim było stale wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy.

Zdaniem Sądu Najwyższego nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika, przez co tak zatrudniony nie spełniał koniecznego warunku dla uzyskania wcześniejszych uprawnień emerytalnych jakim było wykonywanie pracy szkodliwej w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku pracy.

Sąd Okręgowy orzekający w sprawie powyższy pogląd podzielił w całości.

W rozpoznawanej sprawie ustalił, że w okresie od 1 września 1971r. do 30 listopada 1982r. dobowy wymiar czasu pracy ubezpieczonego obejmował także świadczenie prac, które nie są uznawane za prace wykonywane w szczególnych warunkach.

Z tych względów Sąd uznał, że ubezpieczony nie wykazał przed Sądem, że w dniu wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. 01.01.1999 r. posiadał okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym 65 lat dla mężczyzn, dlatego też działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k. p. c. oddalił odwołanie.

Apelacja od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie wniósł ubezpieczony.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie art. 233 KPC poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów polegającą na przyjęciu, iż przeprowadzone dowody nie pozwalają na ustalenie, iż w okresie od 1 września 1971 r. do 30 listopada 1982r. Skarżący wykonywał pracę w szczególnych warunkach,
- naruszenie art. 6 KC poprzez uznanie, iż Skarżący nie udowodnił faktów, z których wywodzi skutki prawne,
- naruszenie § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z dnia 18 lutego 1983 r.) poprzez jego błędną wykładnię i nie zaliczenie prac wykonywanych przez powoda do prac w szczególnych warunkach.

Wskazany wyrok zaskarżył w całości i wniósł o:

- zmianę wyroku poprzez uznanie odwołania od decyzji ZUS za zasadne tj uznanie, iż R. O. posiada prawo do emerytury,
- dosłuchanie świadków M. L. (1), M. L. (2) i M. U. - na okoliczność w jakich okresach roku i w jakich proporcjach co do zajęć mechanika maszyn rolniczych skarżący wykonywał inne prace, z ich dokładniejszym określeniem co do ich rodzaju, jak również na okoliczność czy zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz budynków Spółdzielni Kółek Rolniczych znajdowały się kanały do naprawy pojazdów i czy Skarżący wykonywał prace w kanałach naprawczych zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz budynków,

- zasądzenie od ZUS na rzecz Skarżącego kosztów postępowania, w szczególności - kosztów zastępstwa procesowego w obu instancjach wedle norm przepisanych,

- ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu Sądowi postanowienia o kosztach postępowania.,

Zdaniem Skarżącego Sąd zupełnie błędnie i niewłaściwie ocenił zebrany materiał dowodowy nie dając należytej wagi zarówno przedłożonym dokumentom jak również błędnie wnioskując z zeznań zawnioskowanych świadków, których zeznania po pierwsze ocenił stronniczo, uwypuklając niektóre części zeznań, natomiast zupełnie pomijając przeważającą ich materię i treść, świadcząca o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych we wskazanym przez Skarżącego okresie w pełnym wymiarze; ewentualnie zeznania te należałoby uzupełnić tak, by nie było wątpliwości co do charakteru i wymiaru prac Skarżącego świadczonych w okresie od i września 1971 r. do 30 listopada 1982 r.

Wskazał na fakt, że wbrew temu co sugeruje uzasadnienie pisemne Sądu I instancji - Skarżący przedłożył dokumenty wskazujące na fakt, iż w okresie od 1 września 1971 r. do 30 listopada 1982 r. świadczył pracę w szczególnych warunkach - w aktach sprawy IV U 1363/12, z których o przeprowadzenie dowodu wnosił Skarżący znajduje się dokument poświadczający wykonywanie pracy w szczególnych warunkach na stanowisku mechanika maszyn rolniczych w spornym okresie. Tym samym pominięcie, czy też nie danie wiary zeznaniom świadków, w sytuacji gdy brak dokumentów pracowniczych jest chybiony, ponieważ po pierwsze dokumenty takowe istnieją i zostały przedłożone, a dodatkowo - zeznania świadków są na tyle spójne i logiczne, że nie sposób zrozumieć czemu Sąd, posiadając stosowne dokumenty, odmówił im wiarygodności w zakresie czasowym i rzeczowym pracy Skarżącego w szczególnych warunkach w spornym okresie. Zdaniem Skarżącego zeznania świadków są wiarygodnym dowodem potwierdzającym wykonywanie prac w szczególnych warunkach. Wskazał również, że zgodnie z zeznaniami świadków Skarżący wykonywał w zdecydowanie przeważającej części następujące prace:

- prace wykonywane przy kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych (Wykaz A Dział XIV pkt. 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz.U. z dnia 18 lutego 1983 r.);

- prace w akumulatorowni: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego (Wykaz A Dział XIV pkt. 13 wskazanego rozporządzenia),
- prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym (Wykaz A Dział XIV pkt. 12 wskazanego rozporządzenia),

- prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych (Wykaz A Dział XIV pkt. 14 wskazanego rozporządzenia), tym samym prace te są wszystkie wymienione jako prace w szczególnych warunkach.

Apelujący wskazał również, że kanały remontowe znajdowały się zarówno w budynkach jak i na zewnątrz obiektów należących do Spółdzielni, w której prace wykonywał Skarżący, stąd zarówno praca w pomieszczeniach jak i na zewnątrz budynków była pracą wykonywaną w kanałach remontowych.

Inne prace o jakich mówili świadkowie były to prace - również wedle ich oceny - incydentalne, stąd nie można uznać, wbrew stanowisku jakie zaprezentował Sąd I instancji, że zajmowały one zwykły czas pracy Skarżącego, a tym samym nie wykonywał on pracy w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze.

Również orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r. (II UK 306/07) na które powołuje się Sąd I instancji i którego stanowisko podzielił w całości nie jest w niniejszej sprawie adekwatne, ponieważ zgodnie ze stanem faktycznym ustalonym w toku postępowania sądowego, którego to stanu faktycznego Sąd Najwyższy, związany z przepisami, nie bada, uznając za własny, postępowanie dowodowe wykazało, że Skarżący w postępowaniu zakończonym skargą do SN wykonywał pracę w szczególnych warunkach przez 4 godziny dziennie, na co wskazywały zarówno zeznania świadków jak i same oświadczenie ówczesnego Skarżącego.

Zdaniem apelującego w niniejszej sprawie nie ma taka okoliczność miejsca, co zdaniem Apelującego powoduje, że nie można wskazanego orzeczenia zastosować do jego sytuacji, ponieważ dotyczy ono innego stanu faktycznego niż w niniejszej sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonego R. O. nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił bowiem i przyjął jako własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, jak również rozważania prawne skłaniające tenże Sąd do oddalenia odwołania od zaskarżonej decyzji, nie znajdując przy tym podstaw do uznania słuszności zarzutów apelacji stanowiącej jedynie polemikę z prawidłowymi i wnikliwie uzasadnionymi motywami zapadłego orzeczenia.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia – sporną w tej sprawie było ustalenie czy ubezpieczony wykazał staż 15 lat pracy w szczególnych warunkach dla potrzeb nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, przy czym w świetle zarzutów apelacji spór skoncentrował się zasadniczo wokół jednego okresu zatrudnienia R. O. analizowanych w aspekcie możliwości zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych. Był to okres od 1 września 1971 do 30 listopada 1982r na stanowisku mechanika w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S..

Na okoliczność faktycznie wykonywanej przez odwołującego pracy we wskazanym przedziale czasowych Sąd I instancji przeprowadził szczegółowe postępowanie dowodowe, w tym z dokumentacji pracowniczej, jaka zachowała się ze spornego okresu oraz zeznań zawnioskowanych przez ubezpieczonego świadków. Właściwa ocena materiału dowodowego doprowadziła Sąd Okręgowy do prawidłowych ustaleń co do zakresu faktycznych obowiązków R. O., w tym również warunków w jakich praca była wykonywana.

Odnosząc się do merytorycznej oceny zaskarżonego rozstrzygnięcia, to zdaniem Sądu Apelacyjnego, a wbrew zarzutom skarżącego, konfrontacja zgromadzonej dokumentacji, zeznań świadków, nie mogła doprowadzić do bezkrytycznego przyjęcia, iż wykonywał on stale i w pełnym wymiarze prace w warunkach szczególnych, zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.. Nie sposób bowiem podważyć ustaleń, z których wynika, że w czasie tym ubezpieczony nie wykonywał wyłącznie czynności, w warunkach bezpośrednio narażających jego zdrowie na szkodliwe dla zdrowia czynniki. Słusznie Sąd Okręgowy przyjął, na podstawie akt osobowych i zeznań świadków, że jego praca nie polegała wyłącznie na pracach w kanale remontowym. Do obowiązków ubezpieczonego należała naprawa sprzętu rolniczego, które to naprawy wykonywane były w hali jak i na zewnątrz budynku. Ubezpieczony wykonywał też, między innymi prace spawalnicze i malarskie. Wykonywał też prace kowalskie. Usuwał też awarie w elewatorach zbożowych oraz naprawiał pompy wtryskowe. Wykonywał prace w kanałach remontowych, ale nie była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy.

Kluczowe w sprawie jest więc to, że ze wszystkich tych ustaleń wynika, iż prac w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, ubezpieczony z pewnością nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd odwoławczy podzielił wątpliwości Sądu Okręgowego co do elementu stałości i pełnowymiarowości pracy wykonywanej na tym stanowisku. Należy bowiem przypomnieć, że stosownie do § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Wbrew twierdzeniu apelującego koniecznym jest wykazanie, że praca w warunkach szczególnych była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Natomiast z zeznań świadków, wbrew twierdzeniu apelującego nie wynika by wykonywał on pracę w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze. Jego bezpośredni przełożony podał, że ubezpieczony pracował również na hali przy remoncie silników. Podał, że ubezpieczony pracował zarówno na hali jak i na zewnątrz, a prace w kanale miały miejsce tylko poza halą. To on wydawał codzienne dyspozycje i jak podał, ubezpieczony co najmniej 50% pracował na hali a 50% w kanałach na zewnątrz. Pozostali świadkowie również potwierdzili, że ubezpieczony pracował na hali jak i na zewnątrz. Naprawiał między innymi kombajny, ciągniki i maszyny rolnicze, które ulegały awarii w polu. Podając, że ubezpieczony pracowała 8 godzin w kanałach jednocześnie podali, że naprawiał pompy wtryskowe, gaźniki do silników spalinowych, wykonywał prace spawalnicze.

Dlatego za trafne uznać trzeba spostrzeżenie Sądu Okręgowego, że okres pracy ubezpieczonego w spornych okresach, dla potrzeb zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych, nie był faktycznie wykonywany stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Reasumując Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że Sąd Okręgowy starannie zebrał i szczegółowo rozważył wszystkie przedstawione przez strony dowody oraz ocenił je w sposób nie naruszający zasad ich swobodnej oceny, uwzględniając w ramach tejże oceny zasady logiki i wskazania doświadczenia życiowego. Zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zarzut naruszenia swobodnej oceny dowodów nie może polegać wyłącznie na przedstawieniu przez stronę ustaleń alternatywnych, musi bowiem dla swej skuteczności podważać podstawy tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 274/03). Tego jednakże ubezpieczony w swej apelacji nie zdołał uczynić, poprzestając jedynie na polemice z wnioskami Sądu Okręgowego.

Swobodna, lecz nie dowolna ocena materiału dowodowego w szczególności w postaci zachowanej dokumentacji pracowniczej, treści zeznań świadków oraz oświadczeń samego ubezpieczonego prowadzi do oczywistej konstatacji, że okresów pracy ubezpieczonego na stanowiskach zajmowanych w trakcie pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w S. nie można uznać jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. W konsekwencji R. O. nie zdołał wykazać wymaganego ustawą stażu 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Nie można również uznać, iż organ rentowy nie zaliczył spornego okresu do pracy w warunkach szczególnych jedynie na ze względów formalnych. W szczególności należy wskazać, że Sąd rozpoznający odwołanie nie jest związany zakresem badania przez organ rentowy dokumentacji pracowniczej. Sąd Okręgowy poczynił własne szczegółowe ustalenia na okoliczności sporne i w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy słusznie ustalił, że ubezpieczony we wskazanych okresach nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych. Podnoszona przez ubezpieczonego okoliczność, że był on w stałej gotowości do wykonywania pracy w warunkach szczególnych nie może prowadzić do konstatacji, że pracę tę wykonywał.

Brak też podstaw do uznania że doszło do naruszenia przez sąd meriti przepisu 328 § 2 k.p.c. W ocenie sądu odwoławczego wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy fakty zostały przez Sąd Okręgowy ustalone i poddane w sposób prawidłowy ocenie prawnej. Uzasadnienie wyroku zawiera wszystkie wymagane przepisami ustawy elementy. Żaden przepis prawa nie nakłada na sąd obowiązku odnoszenia się w motywach wyroku do wszystkich twierdzeń, jakie są podnoszone w toku procesu przez strony. Zakres koniecznej treści uzasadnienia określa przepis art. 328 § 2 k.p.c. Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy odniósł się do spornych pomiędzy stronami kwestii stanowiących element przedmiotowo istotny dla niniejszej sprawy. Na zakończenie niniejszych rozważań podkreślić należy, że przewidziane w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo. Podzielając takie rozumienie instytucji emerytury z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach przyjmuje się, że tylko takie czynności pracownicze, które są wykonywane w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, kwalifikują pracę jako wykonywaną w szczególnych warunkach. Istotne znaczenie mają przy tym, stopień uciążliwości owych czynników oraz wymagania wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia.

W konsekwencji powyższych ocen Sąd Odwoławczy podziela wniosek, że R. O. nie wykazał spełnienia przesłanki legitymowania się okresem co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach dla uzyskania prawa do emerytury z tego tytułu i zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Zarzuty apelującego są nieuzasadnione, a ponieważ brak jest też innych podstaw do wzruszenia trafnego rozstrzygnięcia Sądu I instancji, które Sąd Odwoławczy bierze pod rozwagę z urzędu - apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 k.p.c. należało oddalić.

SSO del. Beata Górska SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek